

REGISTERBLAD

Namn:

Datum:

Område av riksintresse för naturvård i Gävleborgs län

Områdesnummer: Nr X 84

Områdesnamn: Testeboån – Lundbosjön med Testeboåns delta

Kommun: Gävle kommun

Kartblad: 13 H NV

Area: 2 000 ha varav 900 ha land och 1 100 ha vatten

Naturgeografisk region: 27 Skogslandskapet norr om norrlandsgränsen

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag: Avrinningsområde 51, Testeboån

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsformer: Slätt med relativ höjd lägre än 20 m

Riksvärde

Vattendrag		Flora
		Fauna
Våtmarkskomplex	Mad vid sjö	Flora, fauna
	Övrig fuktig mark	

Värdeomdöme: Testeboån och dess omgivning har till de värdefullaste naturvårdsobjekten inom Gävle kommun. Området har stora botaniska och zoologiska värden. Testeboån är ett viktigt fiskevatten och under senare år har betydande fiskevårdsåtgärder vidtagits. Ån är lek- och uppväxtområde för lax och havsöring och hyser flodpärlmussla. Floristiskt finns mycket av intresse. I forsarna växer safsa rikligt, i regel i sällskap med hampflockel. På öarna och de regelbundet översvämmade stränderna finns frodiga lövlundar och strandkärr med betydande inslag av ädla lövträd. Ellermurarna är ett mångformigt och representativt våtmarksområde med värdet av våtmarkskomplex, mad vid sjö och övrig fuktig mark. I området ingår även lövsumpskog och öppna kärr. I området finns en rik flora och fauna.

Särskilt anmärkningsvärd är den rika förekomsten av ek som här har en av de nordligaste spontana förekomsterna i landet. Tillsammans med ek växer också hassel, ask, lind m m. I lövlundarna påträffas många krävande lundörter t ex myska och vårärt Rikedomen på olika trädslag har, i kombination med lokalklimatiska fördelar, skapat en, rik lav- och mossflora Till rariteterna hör ringlav (*Evernia divaricata*) och elfenbenslav (*Heterodermia speciosa*). Den senare eventuellt utgången.

Huvudkriterier: A, B, C, D

Stödskriterier: Storlek, Mångformighet, representativitet, tilltalande landskapsbild, friluftsliv

Förutsättningar för bevarande: Det är ur naturvårdssynpunkt angeläget att den värdefulla naturen inte skadas. Avverkningar bör inte tillåtas i de lövskogsdominerade skogarna närmast Testeboån. Dikning eller skogsplantering bör ej förekomma på älvängarna. Åtgärder för friluftslivet, inklusive fisket, bör utföras med stor restriktivitet och först efter noggrann planering där all tänkbar hänsyn har tagits till floran och det känsliga djurlivet. Det är därför inte förenligt med naturvårdens intressen att dika myrområden eller vidta andra åtgärder som kan inverka menligt på naturvärdena. Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner kan skada naturvärdena. Ingrepp som kulvertering eller förändring av vattendragets sträckning eller bottenprofil, vandringshinder och vattenreglering, vattenuttag, utsläpp av försurande ämnen, tillförsel av organiska gifter, näringstillförsel, insekticider, tungmetallnedfall eller utsläpp, överfiske, inplantering av främmande öring- och laxstammar, inplantering av kräftor och skogsavverkning längs vattendraget medför att områdets naturvärde skadas.

Säkerställande:

1995 Testeboån mellan Oslättfors och Europaväg 4 naturreservat

1997 Testeboåns delta naturreservat

1998 Testeboåns NR SCI och SPA i Natura 2000

1998 Testeboåns delta SCI i Natura 2000

Klass I i länsstyrelsens naturvårdsprogram

Områdets huvuddrag: Testeboån med omgivningar bildar ett omväxlande och vackert vattenlandskap.

Testeboån – Lundbosjön - Oslättfors utgör tillsammans ett varierat och naturskönt område. Testeboån bildar ett omväxlande och vackert landskap. Ån kantas av älvängar, ädellövskog och ett av landets nordligaste spontana ekbestånd. Floran på älvängarna är rik och ur botanisk synpunkt högst intressant. Testeboån är lekvattnet för uppvandrande lax och havsöring. Omfattande fiskevårdsåtgärder har vidtagits i ån. Oslättfors är en gammal bruksmiljö med vacker bebyggelse.

Ellermurarna är ett mosaikartat kärrkomplex i anslutning till Testeboån, med både öppna och glest beskogade pors- och starrkärr, sumpskog, lövskogsdungar och flera tallbevuxna fastmarkspartier. De flesta kärren torde vara kraftigt översilade och påverkade av Testeboåns vårflod.

Ellermurarna hyser en intressant och tämligen individrik fågelfauna. Myrområdet är häckningsplats för grönbena, enkelbeckasin, skogssnäppa och ett stort antal tättingar med trädpiplärka som vanligaste myrfågel. Ellermurarna utgör genom sin komplexa karaktär framför allt ett viktigt komplement till den i övrigt mycket värdefulla naturen vid Testeboån.

Testeboån nedströms Oslättfors är kraftigt vindlande. Ån rinner genom Gästriklands flacka och rikblockiga moränlandskap och har inom den övre delen inte på något ställe eroderat fram den underliggande berggrunden. Forssträckorna är däremot rika på frispolade moränblock. Betydande arealer av de flacka omgivningarna kring ån, särskilt i de övre delarna och kring Inre Fjärden, täcks av svämsand eller svämmlera som ån avlastat under högvattenperioder. Svämsedimenten intas av älvängar som genom årliga översvämningar kontinuerligt tillförs nytt material. Älvängarna utmärks av högvuxna gräs och örter och var förr betydelsefulla slättermarker. När hävden av dem upphört har igenväxningen i flera fall gått långt. Ogenomträngliga videsnår förekommer därför på gamla slättermarker, men mycket vackra älvängar, ännu förskonade från igenväxning, finns fortfarande kvar utmed ån och bör bevaras.

Det löv- och vattenrika landskapet utmed Testeboån har en artrik och värdefull fågelfauna. Bl a fanns här tidigare den utrotningshotade vitryggiga hackspetten.

Testeboån nedströms E4-bron utgörs av endast en strömfåra med ett otal forsar och en mycket vacker landskapsbild.

Testeboåns delta. Strax före utloppet i Gävlebukten bryter Testeboån genom Gävleåsen och mynnar med ett delta i Inre fjärden, mynningen omges av mäktiga svämsandfält. Svämsand bygger också upp deltat.

Testeboåns delta och de omgivande översvämningsområdena intas av en frodig lövskogsvegetation med rik undervegetation. Området hyser en rik fågelfauna där bland annat mindre flugsnappare har observerats.

Här finns fiskevatten av hög klass, med bl a lax, havsöring, harr och flodkräfta. Testeboån utgör ett viktigt reproduktionsområde för laxfiskar. Laxstammen är ett genetiskt ursprungligt bestånd och troligen är även havsöringen det.

Ellemurarna är ett mångformigt och representativt våtmarksområde med värdet av våtmarkskomplex, mad vid sjö och övrig fuktig mark. I området ingår även lövsumpskog och öppna kärr. I området finns en rik flora och fauna.

Anmärkningar: VMI-ID: 13H7C02, 13H7D01 (Msp)

Referenser: Rune, Sven, 1972: Rapport angående skyddsvärda strandområden vid Testeboån. Testeboutredningen, Gävle 1972

Ståhl, Peter, 1985: Skyddsvärda myrar i Gävleborgs län. Länsstyrelsen i Gävleborgs län, naturvårdsenheten, 1985:2

Länsstyrelsen i Gävleborgs län, 1997. Värdefull natur i Gävleborg, naturvårdsprogram. Rapport 1997:12.

Naturvårdsverket 1994, Myrskyddsplan för Sverige.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län. Våtmarksinventering i Gävleborgs län.

Fiskeriverket, beslut 1988-04-11 rörande Områden av riksintresse för yrkesfisket, områden av särskilt intresse för fritidsfisket samt områden av särskilt intresse avseende stammar av fisk.

Fiskeristyrelsen 1984. Bevarande av de svenska fiskbeståndens genetiska resurser.